

trdno zvezali, kvišku k štantu pripeli, tako da je več visela, kakor na zemlji stala, in se ljudstvu na ogled nastavila, dokler niso c. k. žandarji prišli in nje v Kozje pred sodnijo gnali. Takih ptic in ptičev je še več v naših Veračah, Virštanji in v Dobrežičah.

Od sv. Petra pri Mariboru. (Duhovniki, ne dajte se ociganiti!) Neka ženska hodi po svetu ljudi ciganit. Stara je kakih 30 let, je bleda, se potuknjeno drži, nosi kačamajko in sivkasto janko. Prišla je 5. maja popoldne k pisatelju z lističem v roki, na katerem je stalo, da bi se rada pismeno spovedala, ker je mutasta in ne more govoriti. Pisatelju se to vse nič ni prav zdelo, toraj pokliče svojega g. tovarša. K sreči njo je ta že parkrat poprej videl in mu je zategadelj znano bilo, po čem je žafran. Zapove njej: „Govori zdaj!“ in glej čudo! razvezala se je vez njenega jezika in začela je govoriti, kakor tam doli na murskem polji govorijo. Dokazalo se njej je več laži, med drugimi tudi ta, da je ona sestra duhovnika Z., kakor je okolj pravila. Zapodila se je proti sv. Tomažu pri veliki Nedelji, ker je rekla da je tamkaj v Savcih doma, in da njej je Marija Pregl ime. Koliko je na tem resničnega, bodo že tamošnji ljudje vedeli. Opomnim še, da je imela na molitveni knjižici zapisano ime Eva Hren, na enem kipu pa Johana Irgolič. Pred nekaj dnevi je pravil tukaj nek duhovnik o ženski, ki je prišla mutasta v črnogorsko cerkev pri Ptuj in je v cerkvi med sv. mešo spregovorila. Bila je po popisu Mariji Pregl na las podobna. Brez dvoma je to ena in tista ciganica, ki je mutasta postala, ko je prek Drave k nam prišla. V tem slučaju veljajo gotovo besede, ktere je nek učitelj šolarjem povedal rekoč: „Varujte se deca, svet je poln huncfotov!“

Politični ogled.

Deželni zbor v Gradcu bil je 3. t. m. skončan. Za spomin nam je zapustil 38 procentov deželne naklade, da poplačamo 3,410.000 fl. deželnih stroškov. To ni ravno vesela novica. Pa kaj hočemo, kako se je pri volitvah postlalo, tako se bo sedaj ležalo.

Dijaki in ostala liberalna drubal se je pomirila, ker so svitli cesar ukazali, da se ima njihovemu gostu, don Alfonzu, pred poslopje postaviti straža 20 vojakov. Sedaj že liberalni listi sami pravijo, da ni res, kar so poprej o don Alfonzu — pisali, n. p. da je iz ljudi na Španskem „klobase delal“. Sram njih bodi! Sicer pa se Gradčani cesarja nekoliko bojijo. C. k. namestnik baron Kubeck je celo zbolel.

Na Kranjskem so slovenski poslanci prav resnobno prašali c. k. namestnika o nepostavnostih, ki so se godile pri volitvah za trgovske in obrtniške zbornice. Baron Widman se je neki jako iznemiren kazal.

Svitli cesar so pretečeni teden potovali ob kotorskih bokah. Vreme je precej neprijazno. Vendar ljudstvo od vseh strani skupaj vre, svojemu cesarju se poklanjat. Nek 80lenti selski starosta njih je nagovoril: pripravljeni smo vsak trenutek svojo kri dati za Tvoje veliko cesarstvo. Daj nam orožja in ne bojimo se nobenega Tvojih sovražnikov“. Blizo Miraza so cesar stopili na črnogorsko zemljo, kder je stal oddelek črnogorske vojske z godbo, ki je svirala cesarsko pesem. Vojaki so se cesarju dopadli; tako urno so se gibali in dobro strelali. Sedaj se vračajo cesar domu. Na Reki (Fiume) njih pričakuje hrvatski ban s sijajnim spremstvom hrvatske gospode. Na večer 14. maja pridejo cesar zopet na slovensko zemljo. Kranjci se neki ob železniških postajah močno pripravljajo, da ga kot zvesti Slovenci dostojno pozdravijo. In prav imajo. Vsaj Slavjani pričakujemo vse le od cesarja, od liberalcev in nemčurjev pa nič.

Za poduk in kratek čas.

Grad Borl.

Kdor se po železnici pelja iz Pragarjev črez Ptuj v Ormuž, Središče itd., ta se gotovo raduje krasnega pogleda, gledavši na južno stran. Ravno polje, deroča Dravo, vinske gorice, bele hiše, številne cerkve, vse to hiti in se drvi mimo očesa, kakor da bi se nam sanjalo. Izmed vseh predmetov nas pa vendar najbolj zanimiva krasni grad Borl. Ponosno nas gleda iz nad prijaznega griča na desnem bregu Drave, 3 ure hoda niz Ptaja. Po svoji legi in stavbi spada grad Borl med najlepše na Štajerskem. Kdo ga je pozidal, tega ne vemo. Slavjansko ime Borl (brod) kaže na Slovence, nemško ime Ankenstein in zgodovina pa na nemške posestnike.

Prvi so bili Ankenšteincovi. L. 1199. na velikonočno nedeljo je bila na ptujskem polji, Borlu ravno nasproti, krvava bitka. Ptujski grajšak Friderik je roparske Madžare strahovito potolkel. Ankenšteinci novci so mu vrlo pomagali. Leta 1323 so poslednjega pokopali, namreč: Friderika Ankenšteina. Grad so potem imeli zaporedom ptujski grajšaki do l. 1428. plemiči Štubenbergi do 1434. Leta 1481. je pred grad prilomastil sloviti ogerski kralj Matjaž ter ga popolnem razdjal. Vendar plemiči Zäkel-ni, kateri so grajšino prejeli od cesarja Friderika VI., so grad zopet pozidali. Za njimi so prišli Herberšteinci do l. 1620, grofi Thurn do 1639. in bogata rodbina grofov Sauer do 1801. V tem letu je grajšino kupil poljski knez Ponjatoski, a črez 2 leti zopet prodal Wilhelmini, vdovi poslednjega grofa Leslie-ja, rojenej grofici Wurmbrandovi. Ta blaga gospa je na Borlu živela blizo 50 let. Slovela je daleč zarad svoje milosrčne radodarnosti in gostoljubja. Umerla je 20. februarja 1851 in se dala sredi svojih nekedanjih

podložnikov na pokopališči sv. Barbare pokopati. Grajšino pa je pustila bratovemu sinu Gundaker-ju grofu Wurmbrandu.

Novi posestnik je grad dal popraviti. Po stezi, ki je z drevjem ob straneh nasajena in ki se le polagoma vzdiguje, se pride do grajskih vrat na severno-izhodni strani. Vstopivši se nahajamo precej v velikem štirioglatem prostoru. Obdan je z drevoredom in mnogovrstnim poslopjem. Iz prostora se skozi druga vrata vhaja v prvi grajski dvor. Tukaj stoji velika cerkva, posvečena sv. Trojici. Pozidal njo je grof Thurn. Bila je veliko let farna cerkva. Nad cerkvijo je prostorna viteška dvorana. Tri ostale strani prvega dvora imajo razne pisarnice in zvonik s 3 zvonovi.

Skozi posebna vrata se pride iz prvega v drugi dvor. Obdaja ga gosposko poslopje z 2 nadstropjema. V prvem se odlikuje prostorna jedilnica. Pohištvo v njej je više 100 let staro, a dobro ohranjeno. Kincana je z mnogimi podobami cesarske rodbine od časov Marije Terezije. Na levo od jedilnice je lepa igralnica, ozaljšana s podobo Wilhelmine Lesliejeve. Potem se pride v snažno dvanico in potem v krasno sobano za gospe. Tukaj stoji prekrasna leva ali kamin (peč, ki si v hiši kuri) iz sivga marmorja. Nad njo se vidi podoba Marije Terezije iz rezanega kamna. Postranske dveri odpirajo pohod na prijeten prostor iz nasipane zemlje. Ves je preprežen s špaliri zlatih vinskih trt. Ondi je tudi jama s zelenjem prevlečena, katero žubrec vodometa ob poletni vročini prijetno razhladja. Na desno od jedilnice je mnogo sob za goste. V drugem nadstropju na zahodni strani se vhaja na krit mostovž, kder se odpira krasen pogled na ptujsko mesto, podravsko polje in slovenske gorice.

Grad ima velikanske kleti, v njih pa mnogo vina v velikih sodih. Posebno znamenit je sod, katerega so izdelali l. 1853. Dolg je 2 seznja, visok pa 11 črevljev in drži 46 štartinjakov ali 465 veder. Grajšina meri 1093 oralov, izmed teh je 872 oralov gozda in 52 oralov vinograda.

X. Občni zbor slovenske Matice

19. maja 1875. leta ob 3. uri popoldne v čitalnični dvorani.

Vrsta razgovorov:

1. Predsednik nagovori zbrano skupščino.
2. Poročilo o odborovem delovanju od 1. marca 1874. do konca aprila 1875. l.
3. Račun od 1. julija 1873. l. do 1. julija 1874. l.
4. Volitev treh udov, da pregledajo, presodijo in potrdijo odborov račun vsled §. 9. a) Matičnih pravil.
5. Proračun od 1. julija 1874. l. do konca junija 1875. l.
6. Volitev 11 odbornikov in sicer: 8 odbornikov namesto onih leta 1870 voljenih, ki so: a) izmed ljubljanskih: dr. J. Bleiweis, J.

Tušek, J. Vavrū; b) izmed vnanjih: grof J. Barbo, J. Gorup, Fr. Kandernal, Luka Svetec, dr. J. Ulaga; — 2 odbornika namesto umrlih ljubljanskih: dr. E. H. Koste in dr. L. Vončine in 1 namesto dr. Razlaga, ki je odstopil.

Za nove odbornike „Slov. Matice“ so nasvetovani sledeči gospodje: v Ljubljani bivaajoči (dosedanji): dr. Janez Bleiweis, profesor Tušek, prof. Vavrū, (novi): Franjo Ravnikar, deželni blagajnik, Stegnar Feliks, učitelj v kaznilnici na gradu, prof. Wiesthaler; izmed vnanjih (dosedanji): grof Barbo v Rakovniku, Jožef Gorup v Trstu, Luka Svetec v Litiji, dr. Ulaga v Konjicah, (na novo): prof. Urbas v Trstu.

Naj se gospodje udje obilo udeležijo napovedanega zborovanja; kdor pa osebno ne more priti, naj vredništvu „Slovenca“ pošlje podpisani volilni list, da ga izroči predsedstvu. Tudi vredništvu „Sl. Gospodarja“ je pripravljeno do 16. maja sprejemati podpisane volilne liste za nasvetovane odbornike!

Novo izdanje I. II. i III. knjige: Srbskijeh narodnijeh pjesama, koje je skupio i na svijet izdao Vuk Štef. Karadžić.

Prijatelje jugoslovanskega slovstva opozorjemo na ovo novo izdavanje prekrasnih pesem. Naročiti se zamore, kdor hoče, do 1. avgusta t. l. v Beču pri Ani, udovi Vuka Karadžića, (Landstrasse, Marokanergasse, Nr. 3. Wien) Prenumeracija za vse 3 knjige stoji na 5 gld.

Razne stvari.

(Javna zahvala.) Po 4letnem skrbnem delovanju v šoli in v cerkvi so nas 11. maja zapustili č. g. kaplan Jožef Kukovec. Ker njim ne moremo drugače velikega truda povrniti, tako njim za slovo pristrčno zahvalo izrečemo, in v najboljšem spominu ohranimo. Farmani sv. Lovrenca v slov. goricah.

(Ptujski zavod za bolehavce) stavijo deloma na deželne stroške. Letos se doplačuje 1000 fl. drugo leto pa 7500. Zavod je že bil silno potreben. Vsaj nismo zamogli vseh bolehavcev v Gradec pošiljati. Upati je, da že letos začne svoje delovanje.

(Učiteljske službe) so razpisane 1. v Frauheimu s 550 fl. plače in stanovanjem, 2. v Brezulah s 550 fl. in stan., 3. v Cezanjeveh s 550 fl. in stan., 4. nadučiteljska služba pri sv. Mariji v Puščavi s 650 fl. in stan., 5. podučiteljska služba v Šmarji s 480 fl.

(Pesniško strugo) popravljajo že sem od leta 1803, t. j. celih 72 let — s praznimi besedami.

(Dva luteranska pokopa) sta se vršila 8. t. m. v Celji. Pokopali so 10letno hčerko tukajšnjega knjigotržca g. Trexel-na in 45 let starega leutenanta c. k. 20. lovskega bataljona g. Gottlieb-a Golle, ki se je 7. t. m. vstrelil, ker je neki vo-